

7. Da dolg, namesto da bi se skrčil, ne prestando raste.

(Potrdilo trgovca).

8. Da sta oba otroka zdrava, ker imata vsak dan hvala Bogu dovolj svežega zraka.

(Potrdilo tujsko prometnega društva).

Sklep: Doslej se za pripravnike ni dovolj pobrigalo. Ker še nismo bili prevedeni, se bo to čakanje gotovo smatralo kot nagrada za našo brezposelnost. Pravično bi bilo, da bi se tudi ostalemu uradništvu v višjih skupinah odtrgali ti zneski, zakaj potem bi bila skupna borba vseh učinkovitejša in udarnejša za zboljšanje gmotnega položaja. Vsi za enega, eden za vse! Tako smo pa mi najmlajši, pravilneje najstarejši pripravniki ogoljufani. Morda bi se pa le našel kak Runciman in posredoval v dobro pohlevnim in ponižanim jagnjetom.

Dostavljam še to: Kot stanovsko zaveden član sem hotel pritegniti k društvu tovarišice, ki je že bila pred leti članica. (Ima 12 službenih let.) In sicer zato: 1. ker rada prebere »Učit. tov.«, katerega naročnik je pripravnik, 2. Njen gmotni položaj se je izboljšal, ker je radi ločitve takoj začela prejemat doklade: rodbinsko, stanarino in kurivo.

Izjavila je, da sploh ne mara pristopiti, ker svoj čas ni bilo pri upravi udruženja ustreženo njeni želji. (To je v zahvalo, ker ste se potegovali za njo, da sedaj nima nobenega smisla za našo stanovsko skupnost.) Ali so zaželeni taki v naših vrstah? Ali pa pričnimo odkrito borbo z njimi. Mi stari pripravniki, ki ne iščemo samo osebnih koristi, bomo vztrajali še naprej in postali prekaljeni borci.

S tovariškim pozdravom

V. V., učiteljski pripravnik.

Vtisi s prvega učiteljskega zborovanja

Z veliko nestrpnostjo sem čakala na prvo zborovanje. Vedno me mučilo kaka vprašanja in dvomi, zato sem bila prepričana, da mi bo sestanek s tolikim številom tovarišev prinesel v marsičem jasnost.

Mnogo se nas je zbralo. Tajnik je povedal, da nas ni niti polovica prisotnih članov našega sreskega društva. Nisem mogla razumeti. V šoli skušam oživeti v mladih dušah vero v skupnost. Tu pa izobraženi ljudje, oropani že marsikaterih osnovah človeških pravic, počemo strniti svojih vrst, da bi se zavarovali pred novimi izgubami. Ne kljuje in strici, organizacija je naše orožje, katere se moramo z vsemi silami in z vsem srcem okleniti, če se hočemo zlasti mi mladi odbržati izven hlapčevske miselnosti. Tako bomo drug drugemu dajali moči, skupno bomo iskali najboljšo pot za delo, in če nas bo mnogo, bomo zavarovani pred zunanjimi vplivi in bo to začetek svobodnejšega razmaha.

Mnogo težav imamo. Dobre volje in ljubezni dovolj, a to ne zadostuje.

V eni zadnjih števil »Učit. tovariš« sem čitala, da je središče učiteljskega dela šola in da je vsaka druga izobrazba nepotrebna. Jaz pa mislim drugače, in mislila sem, da se bomo na zborovanju o tem pogovorili. Pa ni bilo nič. Ljudje bi svoje življenje lahko v marsičem izboljšali, če bi bili strokovno bolj izobraženi. (Sadjarstvo, mlekarstvo, higiena in zdravstvo, vrtinarstvo, živinoreja itd.). S strokovnim znanjem bi zrasla tudi samozavest kmečkega človeka. Denarja za šole in tečaje pa ni. Ali nismo tu poklicani prav mi, učitelji, da pomagamo po svojih močeh? Ali ne bomo pripomogli s tem k napredku vasi in tudi k izboljšanju življenja našega otroka? Če bo 13, 14 letni kmečki otrok dojel bistvo in uspeh napredka svojega vsakdanjega dela, ali ne bo pozneje stremil po izboljšanju in izobrazbi v vsakem življenjskem položaju? In kako naj to napravim brez strokovnega znanja?

Na zborovanju tudi ni nihče omenil, da je Kmetijska zbornica predlagala, naj se dekletne sprejema na učiteljskišče. Kar se vzgoje tiče, je dala že narava sama prvenstvo ženski. Tudi za povzdigo kmetijstva bomo storile svoje, le izobrazbo naj nam dajo. Saj tudi kmečka žena potrebuje izobrazbo. Toliko znanja, kot ga imajo nekateri tovariši, ki vodijo tudi različne tečaje, pa bomo kar hitro zogle. Mogoče se me še bolj zavedamo odgovornosti do ljudi in manj eksperimentiramo.

Smo v obmejnem srezu. Težke gospodarske prilike nudijo ugodna tla tuji propagandi. Mnogo nas je novincev. Trudimo se vsak po svoje, da bi otrokom in ljudem pokazali, da so naši, da pripadajo k naši državni skupnosti, da je naša kultura lepa in človeška. Nihče nas ni na zborovanju vprašal, kaj in kako prav za prav delamo, nihče ni čutil potrebe, da bi skritiziral in izboljšal naše delo. Zborovanje je napravilo vtisi, kot da smo kje sredi Slovenije, kjer ni ne gospodarskih in ne nacionalnih težav. Mi vsi vemo, da bi se dalo marsikaj izboljšati — da bi tudi mi lahko kaj k temu pripomogli. Ali niso naša zborovanja mesto, kjer bi

se moral dajati obračun in postavljale nove smernice za delo. Mi imamo najgloblji dostop v ljudsko življenje. Naša dolžnost je, da bi ga temeljito spoznali, in tudi razmišljali, kako bi se dalo izboljšati. Skupno razmišljanje bi nedvomno rodilo dober sad. O učiteljskem pokretu, ki to delo že vrši, ni nihče ničesar omenil. Na zborovanju je zgedalo, da so največji trpini v našem srezu učitelji. In vendar nimamo dolžnosti le do sebe, marveč tudi do ljudi, zlasti pa do otrok.

Starejši in izkušeni tovariši je imel teoretično predavanje. Mi pa se dan za dnem borimo z delom v šoli, kako ga vsaj malo izboljšati, torej s prakso. Vsi starejši ste že vse to preživeli in pozabili. Vi prezrete naše napore, celo zasmehujete jih — to boli in večja prepada med starejšimi in mladino. Naše delo je začetniško in ne zdi se nam prav, če se po

našem delu ocenjujejo metode, ki se nam zdijo najboljše.

Mogoče mi bo kdo očital, da bi to vse lahko povedala tam. Ni bilo prilike. Vse je bilo po točkah in se je vršilo s silno naglico. Napisala sem to zato, da bi bilo drugič bolje.

Spoznala pa sem na zborovanju tovarišice, od katerih sem se že v kratkem času nekaj dobrega naučila, zato vem, da nam bo lahko naša organizacija mnogo nudila. Saj — kakršni so člani, takšno je društvo. M. P.

Opomba uredništva: Prav radi priobčujemo članek mlade tovarišice, čeprav se v celoti ne strinja s stališčem organiziranega učiteljstva. Članek, ki je odkritosrčna izpoved vtisov, naj nudi snov za razpravo na naših zborovanjih. K stališču glede strokovne izobrazbe učiteljstva se še povrnemo.

Učiteljski pevski zbor „Emil Adamič“ v Bosni in Dalmaciji

Koncertna turneja od 8. do 17. maja.

Po uspešnih koncertnih turnejah po Češko-slovaški, Vojvodini, Bolgariji in Srbiji bo odpotoval naš Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« v ponedeljek, 8. maja t. l., v Bosno in Dalmacijo. Nastopil bo v Slavonskem Brodu, Zenici, Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku in Splitu s koncertnim programom, ki obsega skladbe E. Adamiča, I. Grbca, J. Gallusa, A. Lajovca, I. Matetića, ing. Fr. Dugana, B. Papandopula, J. Ravnika, St. Mokranjca in M. Tajčevića. Prvi del koncert. programa obsega skladbe sloven. komponistov za mešani zbor, drugi del bo izpolnil ženski zbor z Adamičevimi narodnimi pesmimi, v tretjem delu pa bo zbor izvajal skladbe ostalih zgoraj naštetih komponistov. Koncertni program, ki ga je sestavil dirigent zboru prof. Pavel Šivic, bo imel na turneji gotovo mnogo uspeha za zbor, kakor tudi za dirigenta, ki je pevce in

pevke pripravil kar najvestneje in za katerega bo pot po Bosni in Dalmaciji krstna turneja.

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« se je obrnil za pomoč na učiteljska sreska društva v posameznih krajih. Naši tovariši in tovarišice po Bosni in Dalmaciji so z največjim veseljem sprejeli aranžma gostovanja in koncentriranje svojih slovenskih tovarišev in tovarišic. Pa tudi naši rojaki Slovenci, ki prebivajo skoro v vseh mestih turneje v zelo velikem številu, so priskočili učiteljskim društvom na pomoč. Iz predpriprav in poročil, ki jih prejemo naši učiteljski-pevci, je razvidno, da bodo nastopi Učiteljskega pevskega zbora prave manifestacije za učiteljski stan in njegovo delo, a velika zmaga za našo pesem.

Svojemu stanovskemu pevskega zboru, ki že štirinajsto leto uspešno deluje na polju slovenske in jugoslovenske glasbe, želimo tudi na tej poti obile sreče in uspeha.

Za proslavo materinskega dne imate največjo izbiro enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih mladinskih zborov v glasbenem priročniku „Materinski dan“, ki ga je izdal Učiteljski pevski zbor „Emil Adamič“ v Ljubljani. Cena din 20

Za našo družino

Že večkrat smo imeli priliko v našem glasilu poudariti težke gmotne razmere, v katere je zašla v zadnjih letih uradniška družina, ter orisati težki položaj, ki ga ji povzroča stalno naraščajoča draginja. Že v 32. številki »Učiteljskega tovariša« smo poročali o zborovanju, ki ga je pod geslom »Za našo družino« priredila slovenska sekcija »Jugoslovenske ženske zveze« v Ljubljani. Na tem zborovanju je imela glavni referat tov. Mira Engelmanova. Ker je v tem referatu zelo obširno in tudi pregledno orisan težki položaj uradniške družine, smatramo za potrebno priobčiti ta referat v celoti.

Družina je temelj naroda in države. Družina je osnovna celica, kjer se vzgajajo in oblikujejo bodoči člani človeške družbe. Če je družina zdrava, je zdrava tudi mladina. Toda velika večina naših družin živi v težkih gmotnih razmerah, radi česar ne more nuditi svojim članom one izobrazbe in one vzgoje, kakor bi jo morala. Ne more izoblikovati odločnih in značajnih ljudi, ker je kruhoborska. Kjer pa je doma kruhoborstvo in pomanjkanje, tam ni močne, trdne volje. Resno se moramo bati, da taka družina ne more vzgojiti svojih otrok tako, da bodo kos nalagam, ki jih čakajo v življenju.

Pred 2 tedna se je prav na tem mestu poudarjala zaščita otrok in mladine. Omenjalo se je, da je danes najbolj aktualno in najbolj pereče to vprašanje, ki nujno zahteva največ pozornosti celokupne družbe. Ker je to nujna potreba, je znak, da bi bila morala biti v prvi vrsti družina že davno zaščiten, in sicer s prejemki, ki bi dosegli dostojen življenjski minimum. Zakaj mladina, ki je danes potrebna zaščite, je zrasla iz mnogih naših slabo situiranih

družin, ki svojim otrokom niso mogle nuditi niti najnujnejših življenjskih potrebščin. Zato pa morajo merodajni faktorji vsaj sedaj upoštevati naše upravičene zahteve po zbolšanju prejemkov, da ne bo prepozno. Zakaj resno se po naših listih objavlja vznemirjajoče dejstvo, kako pada biološka sila našega naroda iz leta v leto, kar nam dokazujejo z neizprosno jasnostjo statistične razpredelnice o padanju rojstev. Objavljeni podatki so pokazali, da je Slovenija v pogledu števila rojstev na zadnjem mestu med vsemi ostalimi pokrajinami Jugoslavije in da ob takem neugodnem razvoju ni več daleč čas, ko bo Slovencev v državi le še 5%. Razumljivo je, da ob tako majhnem številu ne bi mogli vplivati na javno življenje v naši kraljevini v taki meri, ki bi nam prav za prav šla po stanju naše kulture in civilizacije. Tudi ta nezdrav pojav v našem narodu, ki se je ponašal pred svetovno vojno z mnogimi družinami, ki so imele po 5, 6 in več otrok, je pripisati slabim gmotnim razmeram.

Poleg tega je pa naravnost katastrofalna tudi smrtnost našega naraščaja; saj nam umrje do 10. leta življenjske dobe kar petina vseh otrok. Tudi v tem primeru je največji vzrok beda in pomanjkanje. Zato naglašam zopet nujno potrebno: zvišanje prejemkov, ki bi dosegli dostojen življenjski minimum.

Poglejmo sedaj materialni položaj državnih nameščenecv in upokojencev nekoliko natančneje. Z znižanjem plač l. 1935. je bila ravno družina najbolj prizadeta. Tako so znašali odtegljaji učiteljske družine, kjer žena ni drž. nameščenka, 255 do 290 din mesečno, medtem ko samsko uradništvo ni toliko trpelo. Toda tudi njih prejemki so pičili ter težko izhajajo, saj morajo drago plačevati hrano in stanovanje pri tujih ljudeh, ki čisto žive od tega.

Z novembrom l. 1937. so dobili drž. nameščenecv deloma vrnjen odtegljaj iz l. 1935., toda le samec, družina je dobila le polovico tega, kar je izgubila. Upokojenci pa niso dobili nič.

Splošne vesti

POČITNIŠKI PEDAGOŠKI TEČAJ

Pedagoška centrala v Mariboru priredi v tednu od 21. do vključno 26. avgusta t. l. svoj V. počitniški pedagoški tečaj za učitelje(-ice) s sledečimi predavanji:

- a) »Pomen psihološkega raziskovanja in študija otrok za učitelje.«
- b) »Klinično (eksperimentalno) opazovanje učencev.«
- c) »Psihološke dopisnice.«
- č) »Testiranje.«

Predavajo dr. F. Žgeč in dr. VI. Schmidt, kolegerenti M. Mencej in M. Ledinek.

II. »Skupinsko delo v šolskem pouku«, (G. Šilih).

III. »Tiha zaposlitev učencev«, (A. Kopriva).

IV. »Vprašanje naše mladinske književnosti«, (A. Zerjav).

V. »Vprašanje igralskega udejstvovanja šolskega otroka«, (E. Smasek).

VI. »Izbrana poglavja iz modernega slovnškega pouka«, (D. Glinškova).

VII. »Spisje v sodobni ljudski šoli«, (A. Zerjav).

VIII. »Vloga učitelja pri zbolšanju do matere vzgoje«, (V. Čopič).

IX. »Problematika učnega načrta za ljudsko šolo«, (E. Vranc).

X. »Kakšni naj bodo podrobni učni načrti?«, (J. Kontler).

XI. »Pregled zapadnoevropskega šolstva«, (dr. V. Brumen).

Tečaj se bo vršil v slavnostni dvorani drž. učiteljske šole v Mariboru. Prične se v ponedeljek, 21. avgusta 1939., ob 8. uri. Priglasnina za tečaj znaša 20 din, ki jih lahko plača vsak udeleženec po predhodni prijavi, ki se more izvršiti takoj po objavi tega programa, šele ob prihodu na tečaj. Prosimo, da izrazijo udeleženci ob priliki svoje prijave tudi svoje morebitne želje glede hrane in stanovanja. V tem primeru mora dospeti prijava, ki jo je poslali na naslov: **Pedagoška centrala v Mariboru, drž. učiteljska šola, najpozneje do 1. avgusta t. l.**

Morebitne spremembe v programu in obvestila glede hrane in stanovanja bodo pravočasno objavljena v »Učiteljskem tovarišu« ter v dnevnikih.

VIII. No. 3031/I.

RAZGLAS

Na srednji tehniški šoli v Ljubljani se priredi drugi delni risarski tečaj za učitelje na strokovnih nadaljevalnih šolah.

Ta risarski tečaj se bo vršil od 3. julija do 16. avgusta 1939.

Število udeležencev za ta tečaj je omejeno na 30 ter se sprejemajo v tečaj izključno samo kandidati, ki so posekali in dovršili I. delni risarski tečaj v šol. letu 1937./38.

Prijave se morajo izvršiti najkasneje do 10. junija t. l. in nasloviti na VIII. oddelek kr. banske uprave v Ljubljani. Event. potrebna dovoljenja za poset tečaja od svojega službenega oblastva si morajo sami preskrbeti.

V zvezi s tem risarskim tečajem se bo vršil v primeru zadostnega števila prijavljenecv tudi poseben tečaj za obrtniške mojstre kovinarskih strok, ki že poučujejo na strok.

Mnogo bolj se ne godi družini, kjer je žena drž. nameščenka, n. pr. učiteljica. Ta je mnogo žrtvovala, saj znaša odtegljaj v najnižji skupini 450 din mesečno, v višjih pa celo skoro 900 din, in vendar opravlja isto delo kakor njena samska tovarišica ali tovariš. Veliko manjšo plačo ima samo zato, ker je poročena. Mnogo jih je, ki izjavljajo, da bi se ne poročile, ko bi vedele, kaj jih čaka. Tu ruši odtegljaj osnovni zakon pravičnosti, ki pravi, da pripada za enako delo enako plačilo.

Redukcija draginskih doklad poročenim uradnicam

Primerjava

o znižanju osebnih drag. doklad por. aktivnih uradnic po uredbi z dne 11. aprila 1934.

Državna uradnica IX. skupine omožena z:

uradnikom III./1. skupine:		po uredbi se jim znižajo prejemki za:		znižanje %
sta imela skupnih dohodkov v:				
I. dr. razr.	7320.—	775.—		10.5
II. „	6720.—	525.—		7.8
III. „	6660.—	425.—		6.3
uradnikom III./2. skupine:		po uredbi se jim znižajo prejemki za:		znižanje %
I. dr. razr.	6770.—	775.—		11.4
II. „	6270.—	525.—		8.3
III. „	6070.—	425.—		7.0
uradnikom IV./1. skupine:		po uredbi se jim znižajo prejemki za:		znižanje %
I. dr. razr.	5820.—	775.—		13.3
II. „	5320.—	525.—		9.8
III. „	5120.—	425.—		8.3
uradnikom IV./2. skupine:		po uredbi se jim znižajo prejemki za:		znižanje %
I. dr. razr.	4920.—	775.—		15.77
II. „	4420.—	525.—		11.8
III. „	4220.—	425.—		10.0